ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ
ਬਨਾਮ
ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੋ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 13554-13555 ਦੇ 2022)
ਅਗਸਤ 18, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪੀ. ਐਸ. ਨਰਸਿੰਘਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 – ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ; ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ; ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਆਦਿ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਿਵਸਥਿਤ ਆਰਥਿਕ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਇੱਕ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਵਧਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ – ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ "ਦੁਕਾਨ" ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਸਮੇਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ – ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਹੋਰ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ, ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ□ਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਸੱਟਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਲੇਖ 136.

ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 – ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਦੋ ਸਟੈਚਿਊਟ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਰੀ ਮੈਟੇਰੀਆ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ – ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਟੈਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਸਟੈਚਿਊਟ ਪਾਰੀ ਮੈਟੇਰੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ:

ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਰੀਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ. 2014 (9) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657 : [2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1021 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ. (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 : [1995] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1036; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਸਾਈ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ (2002) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57 : [2002] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 743 – ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰੀਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਡੀ ਕੋਸਟਾ 1993 ਸੁਪ. (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 100 : [1992] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 23 ; ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 332: [1999] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 393; ਬਕਿੰਘਮ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਟਿਕ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਵੇਂਕਟਾਇਆ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 1272] : [1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 265; ਬੰਬਈ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 61 : [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1139 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1139ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 8.1 ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 13554-13555 ਦੇ 2022।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 24.06.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਸਟੇਟਸ ਨੰਬਰ 25980 ਦੇ 2021 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਸਟੇਟਸ ਨੰਬਰ 25980 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1026 ਦੇ 2022 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਕਰਜੀ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬਿਹੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿਜ, ਅਕਸ਼ੈ ਸੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਧ੍ਰੁਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਘਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਰਨ, ਸਤਿਆ ਪੀ. ਸ਼ਰਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 24.06.2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਐਸਟੀ ਨੰਬਰ 25980 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 09.09.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ "ਦੁਕਾਨ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 18.09.1978 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਤੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. 22.06.2011 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਕ੍ਰੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ 01.01.2007 ਤੋਂ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੂੰ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਸੀ-18 ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 01.07.2014 ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਈ, 2007 ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 2014 ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਰੁਪਏ 5,04,075/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੂੰ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2ਏ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਬੀਮਾ (ਜਨਰਲ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1950 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 10ਬੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਚੂੰਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਖੇਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ, ਬਢਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੰਬਈ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ "ਦੁਕਾਨ" ਵਜੋਂ ਕਵਰ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਵਲੋਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਾਣਿਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਲਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(5) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.1 ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ, ਬੰਬੇ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ" ਕਹਾਂਗੇ) ਅੱਗੇ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45ਏ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜੂਨ, 2010 ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 2014 ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 4,93,350 ਰੁਪਏ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮ; ਇਸਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ।

2.2 ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਨ ਤੇ, ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰੀਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ. 2014 (9) ਐਸਸੀਸੀ 657, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਸਕਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੂੰ 18.09.1978 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

3. ਸ੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ - ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਰਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬੀ - ਈਐਸਆਈ ਨਿਗਮ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

4. ਸ੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ - ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਰਦਾਰ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ 18.09.1978 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਇਆ ਗਿਆ ਰਾਜਸਵ ਅੰਤਤਃ ਖੇਡਾਂ - ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

4.1 ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕੌਲ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ – ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਾਈ ਨੂੰ “ਦੁਕਾਨ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਇਕਾਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਇਕਾਈ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ “ਦੁਕਾਨ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਕੌਲ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ.,(1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਸ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਸਾਈ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ,

(2004) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57 (ਪੈਰਾ 10, 11, 13 ਅਤੇ 17) ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ "ਦੁਕਾਨ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 18.09.1978 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

5. ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਰਨ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ – ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਈ), (ਐਫ), (ਕੇ), (ਐਮ), (ਐਨ), (ਓ), (ਪੀ), (ਆਰ), (ਐਸ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿੱਚਾਰਦਿਆਂ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਬਢਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

5.1 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ "ਦੁਕਾਨ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

5.2 ਹੁਣ, ਜਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਈ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰ – ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉਪਰੋਕਤ), ਜੋ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

5.3 ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਖਲਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

6. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਸਵਾਲ ਹਨ:- "ਕੀ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ 18.09.1978 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ

ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?"

8. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ/ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਧੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

8.1 ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਲੋੜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਲਿਬਰਲ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 17 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 18 ਤੋਂ 20 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰ ੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ,ਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਫਰਾਂਸਿਸ ਡੀ ਕੋਸਟਾ, 1993 ਸੁਪਲੀ (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 100; ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਨੁ., (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 332; ਬੁਜ਼ੀਖੰਡ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਟਿਕ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੇਂਕਟਾਇਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 1272 ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 61, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

"5. ਐਕਟ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ੍ਰਤਵ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਬੀਮਾਰੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਲਾਅ ਹੈ ਕਿ ਨਾਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਈ ਲਫ਼ਜ਼ੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋਡਸਟਾਰ ਲੇਖਾਂ 38 ਅਤੇ 39 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਜੋ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਰੂਪ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 21। ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੇਖ 39(ਈ) ਅਧੀਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਲੇਖ 41 ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੇਖ 43 ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਮਿਆਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਲੇਖ 25(2) ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਆਨ ਇਕਨਾਮਿਕ, ਸੋਸ਼ਲ ਅਤੇ ਕਲਚਰਲ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਲੇਖ 7(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਮਿਆ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਭ ਉਸ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕਾਮਿਆ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਯਤਨ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਭ ਇੱਕ ਕਾਮਿਆ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

6. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਜਾਗਰੂਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਦਿਸ਼ਾ, ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਪ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਨੁਭਵ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਤਣਾਅ, ਅਯੋਗਤਾ, ਚੋਟ, ਆਦਿ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਲਾਈ ਫੰਡ ਵੱਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਤੋਂ 51 ਤੱਕ) ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ

ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਭਲਾਈ ਫੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਸਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਚੋਟ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ/ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਚੋਟ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਰਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਛੱਡਤ ਉੱਤੇ ਪਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਚੋਟ ਦੌਰਾਨ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਬੀਮਾਰੀ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਸਰਾਂ ਦੀ ਜੀਵਿਕਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [(2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 332] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ : (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੀ.ਪੀ. 357-58, ਪੈਰਾ 27-28)

"27. ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ□ਤਵ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੱਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੀਰਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਫਲਦਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ....

28. ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਕਿੰਘਮ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਟਿਕਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੇਂਕਟਾਇਆ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 1272] ਵਿੱਚ ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਜੇ., (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਡੋਲੀਆ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ : (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੀ. 1277, ਪੈਰਾ 10)

'10.... ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਸੰਕੀਰਣ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮਿਸਟਰ ਡੋਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20. ਬੰਬਈ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ. ([2009] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 611) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ : (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 66, ਪੈਰਾ 20)

"20. ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੀ ਚਾਲਾਕੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜੋ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਲਈ ਉਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8.1.1 ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

"21. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਸਮੀ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਚੂੰਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ੍ਰਤਵ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।" 8.1.2 ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ "ਸਥਾਪਨਾ" ਅਤੇ "ਦੁਕਾਨ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੈਰਾ 37, 38.6 ਅਤੇ 39 ਤੋਂ 42 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"37. ਸ਼ਬਦ "ਸਥਾਪਨਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਮ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਗ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਾਣਿਜ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਅਤੇ ਆਦਤਨ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਵਿਤਰਣ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਵਾਣਿਜਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਮਾਮਲੇ [ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਰੇਸ ਕਲੱਬ, (2004) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 191] ਵਿੱਚ, ਕਲੱਬ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਵਾਣਿਜਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(5) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੈਟਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXXXXXXXXXX

38.6 ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ “ਦੁਕਾਨ” ਵਪਾਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਖੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਸਹੀਅਤ ਨਾਲ ਨਾ ਦਰਸਾਉਣ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ “ਦੁਕਾਨ” ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ “ਦੁਕਾਨ” ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

39. ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ “ਦੁਕਾਨ” ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਜੀਆ ਬੈਂਡ [ਹਿੰਦੂ ਜੀਆ ਬੈਂਡ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (1987) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 101 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1987 ਐਸ.ਸੀ. 1166] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ “ਦੁਕਾਨ” ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਓਰ ਅਤੇ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [(1987) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 203] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਚੀਨ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ [ਕੋਚੀਨ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 245] ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਨੂੰ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਵਾਣਿਜਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਕੇ. ਸਵਾਮੀ ਮਾਮਲੇ [ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਕੇ. ਸਵਾਮੀ, (1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445] ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵੇਚਣ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।

40. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਵਪਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

41. "ਦੁਕਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਤਾਂ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੋ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਘਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ ਵੇਚੇ ਜਾਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ "ਦੁਕਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਇਸਦੇ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ "ਦੁਕਾਨ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

42. ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇੱਕ "ਸਥਾਪਨਾ" ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ "ਦੁਕਾਨ" ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ "ਸਥਾਪਨਾ" ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ "ਸਥਾਪਨਾ" ਦਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਸੈੱਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8.1.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ "ਦੁਕਾਨ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 47 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"47. ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੱਬ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਖਲਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]।

ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵੀ।

8.1.4 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੋਖਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਰਜ ਨਿਯੋਕਤਾ 'ਤੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਦੁਕਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਰਫ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਹਨ।

9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ; ਮਨੋਰੰਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ; ਕੀਮਤ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼; ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੌਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਿਵਸਥਿਤ ਆਰਥਿਕ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ/ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਿਵਸਥਿਤ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ/ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕ੍ਰਿਕਟ/ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਪਰਖ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ "ਦੁਕਾਨ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ, ਮਾਤ□ਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਟ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ।

11. ਹੁਣ, ਜਿਹੜੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ

ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਸਾਈ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ, (2002) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57 ਉੱਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਈ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੰਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਗਲੋਰ ਟਰਫ ਕਲੱਬ ਲਿਮਿਟਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਉਹ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਦੁਕਾਨ" ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ

13. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate